

De mythe van de hoge loonkost

Met een regelmaat van een klok worden we bestookt met onheilspellende berichten over de nefaste hoge loonkosten en het concurrentienadeel van de Belgische bedrijven. In de media konden we de standpunten van oa. het VOKA, de voorzitter van BASF, Vlerickschool en World Economic Forum vernemen. Zelfs een onbeduidende Amerikaanse professor van de Westkust wist te vertellen wat de Belgische problemen zijn.

BBTK laat zich niet zo vlug om de tuin leiden. We zijn er ons van bewust dat (pers)manipulatie niet enkel in dictatoriale regimes gebeurt, maar ook hier ten lande. Wie zei nu weer "wanneer men een leugen blijft herhalen, wordt ze waarheid"? BBTK ging op onderzoek en we kwamen tot verbijsterende resultaten. **Noteer dat alle onderstaande informatie komt uit officiële organen**, er zijn geen "geïnterpreteerde" cijfers bij. We vermelden steeds de bron.

Wij realiseren ons dat deze info een zware kluit is. Toch vragen wij om deze niet naast je neer te leggen, het loont beslist de moeite om te lezen, op de trein, tijdens een koffiebreek... het zal je een ander inzicht geven in de discussies over lonen en concurrentie in het najaarsoverleg voor een Interprofessioneel Akkoord.

1. Leugens over de "hoge loonkosten"

Hoge loonkost is hét argument bij uitstek, maar is dit wel terecht? BBTK heeft het uitgezocht:

"Onze export doet het slecht door de hoge loonkost"

"De hoge loonkost heeft nefaste gevolgen voor onze exportprestaties, die sinds 1987 met 25 procent daalden." (UNIZO-topman Karel Van Eetvelt)¹

Fout! In werkelijkheid doet onze export het schitterend. Ons klein Belgenlandje staat in de top-10 van de wereld! We voeren meer uit dan alle Scandinavische landen samen.² Tussen 1993 en 2004 verdubbelde (!) de verkoop van Belgische producten in het buitenland.³ Geen daling dus, maar een spectaculaire vooruitgang. En de laatste jaren blijft de uitvoer maar stijgen, zoals je op de grafiek hiernaast kunt zien. Waarover klagen de werkgevers dan?

"Op dit moment verzwakt onze concurrentiekracht. Sinds april 2005 stabiliseert de Belgische uitvoer, terwijl die van de buurlanden snel stijgt." (VBO-baas Rudi Thomaes)⁴

Fout! Als je de recente cijfers van de Nationale Bank consulteert tot oktober 2005, blijkt het volgende: In de eerste 10 maanden van 2005 bleef de Belgische export helemaal niet 'stabiel'. Integendeel. Onze uitvoer steeg met 8,2%.⁵ En dat is niet sléchter, maar juist béter dan onze buurlanden. Zelfs beter dan Duitsland, het grootste exportland ter wereld. Daar steeg de uitvoer met 7,7%.⁶

"We moeten beseffen dat ons industrieel weefsel gevaarlijk verzwakt. In de komende vijf jaar kunnen we niet anders dan onze loonkostenhandicap wegwerken als we ons industrieel weefsel niet verder willen laten afbrokkelen." (VBO-baas Rudi Thomaes)⁷

Fout! De Belgische industrie verzwakt niet, maar groeit. 'Ons industrieel weefsel' verzwakt helemaal niét. De laatste 25 jaar is onze industrie met gemiddeld 1,9% per jaar gegroeid, dat is beter dan onze buurlanden.⁸ De Duitse industrie groeide maar half zo snel als België⁹ (zie tabel).¹⁰

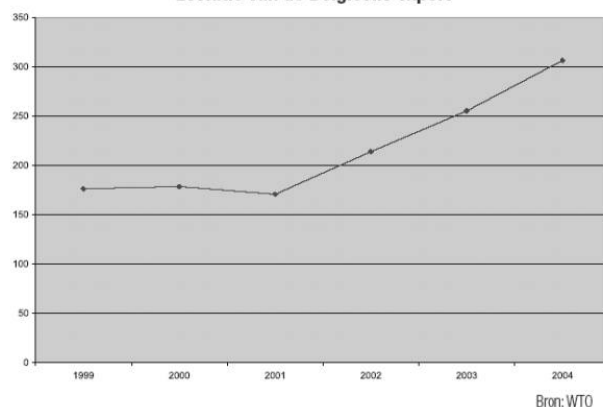
1 De Tijd, 13 januari 2006 · 2 Cijfers WTO · 3 Een reële groei van 106,7%. 'België, van alle markten thuis', nieuwsflits nr. 65, 27 juli 2005 · 4 Trends en De Tijd, 12 januari 2006 · 5 Cijfers INR, Nationale Bank, 16 januari 2006. · 6 Cijfer tot en met november 2005. Persbericht 9 januari 2006 van het Statistisch Bureau. www.destatis.de. · 7 De Standaard, 12 januari 2006 en www.vbo-feb.be. Forward, januari 2006, interview met Rudi Thomaes over Strategie 2010. · 8 Periode 1980 tot 2003. Het gaat over de reële stijging van de industriële activiteit, die door de Nationale Bank uitgedrukt wordt als de gemiddelde procentuele verandering op jaarbasis van de toegevoegde waarde van de industrie. Bron: 'De industrie in België: vroegere ontwikkelingen en toekomstige uitdagingen.', Nationale Bank, 2005. Economisch Tijdschrift, 2005, III, p. 12. · 9 In Duitsland groeide de industrie in de periode 1980 tot 2003 met minder dan 1% per jaar. · 10 WTO - Tabel 'Industrie in België', p. 12.

Gemiddelde groei van de industriële activiteit (1980-2003)

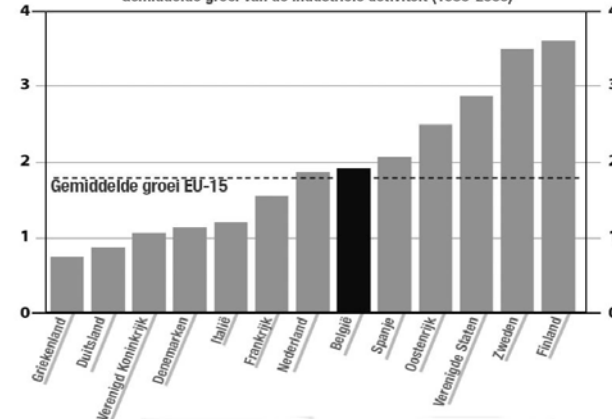
Wanneer we de exportcijfers aandachtig bekijken, komen wij tot volgende vaststellingen: 50% van de export gaat naar onze 3 buurlanden Duitsland, Frankrijk en Nederland. De VS is slechts goed voor 6,52% en ondanks de stijgende uitvoer naar de opkomende landen zoals India en China, blijven de cijfers naar deze 2 opkomende reuzen erg matig. China is ondanks de enorme expansie slechts 1% van de totale export (17de plaats), de helft van Luxemburg (2%)! Spectaculair is de groei van onze uitvoer naar Polen, Ierland en Turkije. Ook Canada, Zweden, Rusland en Finland zitten bij ons in de lift.

België is de 10de grootste uitvoerder van de wereld, vóór landen als Hong Kong, Zuid-Korea, Rusland, Mexico, Singapore en Spanje. De uitvoer gebeurt zowat naar alle landen. Zowaar indrukwekkende cijfers. De exporttrend is overwegend stijgend, enkel het Afrikaanse continent is dalend. In 1993 vertegenwoordigde de uitvoer 58,3% van het BBP, in 2004 was dat gestegen tot 86,9%! België is dus wel afhankelijk van de buitenlandse handel. De binnenlandse consumptie is dalend wegens de loonmatiging en twijfels voor de

Evolutie van de Belgische export

Gemiddelde groei van de industriële activiteit (1980-2003)

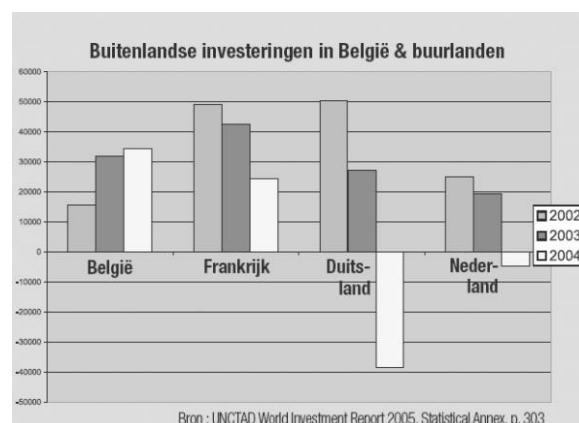
toekomst... Belangrijk om te onthouden is dat voor kwaliteit een prijs mag gevraagd worden. Ook al zijn onze producten duurder, toch zijn ze gegeerd. Kwaliteit heeft een prijs en daarvoor wil men euro's op tafel leggen. Een krantentitel uit *Vacature*, enkele jaren geleden, gaf dit heel goed weer: "Wenst u een pacemaker uit Zwitserland of één uit Kazachstan?"

Hoofdpagina buitenlandse handel (Nat. Bank België), International trade Statistics 2004, FOD buitenlandse Handel, Kamer van Koophandel

België in top 5 van buitenlandse investeringen

Gaat onze economie kapot door de hoge loonkosten? Ondernemers weten wel beter. België is zo winstgevend, dat buitenlandse investeerders elk jaar vele miljarden euro in onze economie investeren. Zo hopen ze een graantje mee te pikken. Als het gaat over aantrekken van buitenlandse investeringen behoort België tot de top-5 op wereldvlak. Zo slecht boert ons landje dus niet. Premier Verhofstadt moet dat trouwens zelf toegeven: "België blijft een magneet voor buitenlandse bedrijven. Met 29 miljard (!) dollar buitenlandse investeringen stond België 5^e op de wereldranglijst in 2003, juist na de Verenigde Staten."¹ Niet slecht, voor een industrie die 'aan het afbrokkelen is' als je de werkgevers zou moeten geloven!² De buitenlandse investeringen in België nemen trouwens ook elk jaar toe. 2004 was nóg beter. De buurlanden, waar regering en werkgevers zo graag mee vergelijken, trekken een pak minder investeringen aan.

¹ www.invest.belgium.be · ² Het was trouwens geen 29 miljard dollar, maar 32 miljard. Maar ach, het steekt niet op een miljardje min of meer. UNCTAD World Investment

2. De mythe van de hoge loonkost

Dé doodoener bij uitstek. Volgende artikels en tabellen geven een ander beeld en ontkrachten deze bewering.

A. België is 16% goedkoper dan de buurlanden

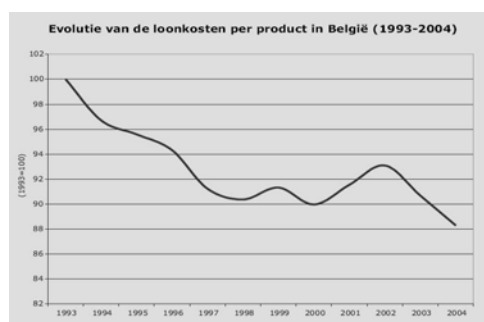
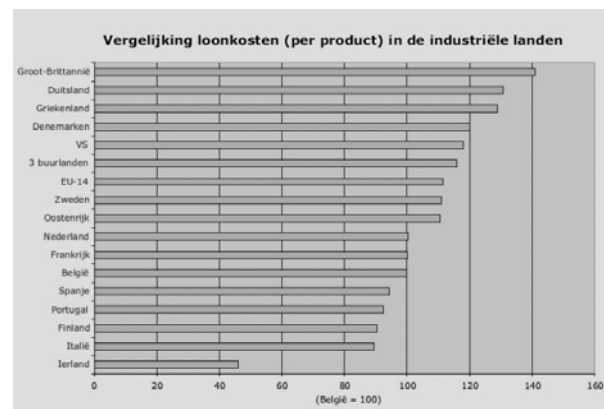
De meest recente cijfers van de Europese Commissie over de concurrentiepositie van de Europese industrie bewijzen dit¹. De Commissie onderzoekt heel nauwkeurig de loonkosten in de Europese bedrijven. En niet alleen de loonkosten per uur, maar ook *per product*², en dat telt uiteindelijk. Een investeerder wil niet alleen weten hoeveel zijn arbeiders per uur kosten, maar ook hoeveel hij daarvoor krijgt: met andere woorden, hoeveel er per uur *geproduceerd* wordt. Niet alleen het uurloon telt dus, maar ook de *productiviteit*. Wat zegt nu het rapport van de Europese Commissie? In België zijn de uurlonen niet echt laag, maar dat wordt volledig gecompenseerd door de zeer hoge productiviteit. De loonkosten *per product* liggen in België 16% lager dan het gemiddelde van onze 3 buurlanden. Frankrijk en Nederland zijn bijna even goedkoop, maar Duitsland is een flink pak duurder.²

¹ De meest recente & betrouwbare cijfers gaan tot 2001 en werden gepubliceerd in "EU productivity and competitiveness : an industry perspective. Can Europe resume the catching-up process?", 2003. - 2 Ibidem, p. 110.

B. De lonen zijn in België de kleinste kost

De Nationale Bank van België heeft onlangs zeer grondig studiewerk verricht over de toekomst van de industrie in België. Daaruit blijkt dat de loonkosten in de Belgische industrie zeer klein zijn in vergelijking met de andere kosten die een bedrijfsleider moet betalen. Om bijvoorbeeld een auto te bouwen, heb je arbeiders nodig, maar ook staal, plastic, zetels, elektriciteit enzovoort. In België, zegt de Nationale Bank, zijn de loonkosten 27% van de totale productiekost. In Frankrijk is dat maar liefst 42%, en in Duitsland zelfs 47%.¹ Dat is bijna dubbel zoveel als in België. Voor een Belgische werkgever zijn de loonkosten dus een kleine kost, in vergelijking met de buurlanden.

¹ De industrie in België, p. 27.

C. De loonkosten per product dalen

Om dezelfde auto (of televisie, of pralines) te maken moet een bedrijfsleider nu 12% minder loonkosten betalen dan 12 jaar geleden. Dat blijkt uit cijfers van de Nationale Bank van België. De arbeiders produceren steeds méér rijkdom (of 'toegevoegde waarde'), voor hetzelfde loon. Een werkgever krijgt dus méér waar voor zijn geld. De loonkosten om 10.000 koelkasten te maken, ligt vandaag daarom 12% lager dan in 1993.¹

¹ Bron : jaarverslagen Nationale Bank 1994-2004.

D. De uurlonen zijn in de Belgische industrie 10% lager dan in Duitsland

Loonkosten *per uur* mag je eigenlijk niet vergelijken. Je moet de loonkosten *per product* vergelijken. Maar de werkgeversorganisatie VBO komt wél altijd met die uurlonen op de proppen. Dan is het wel goed om te weten dat wij niét de hoogste uurlonen hebben. Elk jaar berekent het gezaghebbende Duitse onderzoeksinstituut *Institut der Deutschen Wirtschaft* tot op de eurocent hoeveel industriearbeiders in Europa kosten. Uit de cijfers voor 2005 blijkt dat een Belgische arbeider per uur 25,01 euro kost. Alles inbegrepen. Maar een (West-)Duitse industriearbeider kost exact 27,60 euro. Dat is 10% méér dan in België.¹ Ondanks die hoge uurlonen doet de Duitse economie het trouwens prima. Geen enkel land exporteert méér naar het buitenland dan Duitsland. Zelfs de Verenigde Staten niet, die zijn sinds 2003 door Duitsland voorbij gestoken.

¹ Bron : IW Duitsland.

3. Patroons verkondigen overal zelfde leugen

Volgens de Belgische werkgevers zijn onze lonen 10% duurder dan in de buurlanden. "Zo kunnen we niet meer concurreren", klinkt het. Maar wist je dat de patroons in onze buurlanden hetzelfde vertellen?

In België zegt het Verbond van Belgische Ondernemingen dat de loonkosten 10% hoger zijn dan in de buurlanden. In Frankrijk zeggen de werkgevers precies het omgekeerde: zij zijn 10% duurder! Niet waar, zeggen de Duitsers: wij zijn het duurst van al. En Nederland? Hoe meer de mensen daar inleveren, hoe meer de werkgevers klagen over de concurrentiepositie. Goed geprobeerd jongens, maar daar trappen wij niet in!

België

"Met onze loonkost hebben wij tegenover onze drie buurlanden een **concurrentiehandicap** opgebouwd die in 2006 zal oplopen tot 10%. Die handicap weegt op de concurrentiekracht van onze exportgerichte bedrijven." (De patroonsorganisatie VBO in haar toekomstplan 'Strategie 2010', 17 januari 2006)

Frankrijk

"Ik wil jullie aandacht erop vestigen dat de **loonkost in ons land** de laatste jaren **zeer sterk gestegen** is. Zelfs zo sterk dat wij bijna zo duur zijn als Duitsland, één van de duurste landen ter wereld. Wij zitten nu **10% boven het niveau van de Euro-landen**, en we zijn 30% duurder dan de Verenigde Staten. Kun je je voorstellen wat dat betekent voor onze bedrijven en hun arbeiders, als ze zo hun producten en diensten competitief moeten houden?" (Laurence Parisot, voorzitter van de Franse patroonsorganisatie MEDEF, tijdens een persconferentie op 13 december 2005)

Nederland

"Nederland heeft met de loonkosten een **achterstand op concurrerende landen**. Juist nu de economie lijkt aan te trekken, is loonsverhoging een riskante zaak. Als het volgend jaar toch weer minder gaat, zitten we opgescheept met torenhoge kosten." (De Nederlandse werkgeversorganisatie VNO-NCW reageert op 22 november 2005 op de eis van de vakbond FNV om de lonen met 2% te verhogen)

"De **Nederlandse concurrentiepositie verslechtert al sinds 1998** ten opzichte van concurrenten binnen het eurogebied. Hoewel de arbeidskosten per eenheid product in Nederland in 2004 volgens verwachting met 2,0% daalden (vooral dankzij de loonmatiging), was de daling buiten het eurogebied veel sterker dan verwacht. **Buitenlandse producten** werden daardoor bijna **8% goedkoper**, zodat het voor Nederlandse producenten nog moeilijker werd de concurrentieslag te winnen." (De Nederlandse minister van Financiën Zalm in de Tweede Kamer, tijdens de voorstelling van het Financieel Jaarrapport op 18 mei 2005)

Duitsland

"De Duitse industrie moet een uitzonderlijk hoge loonkost torsen. Wij hebben samen met Denemarken en Groot-Brittannië de **hoogste loonkost van alle industrielanden**. Onze loonkost per product is **17% hoger** dan de buitenlandse concurrentie. De Belgen zijn 18% productiever dan wij, en de Nederlanders 15%." (Christophe Schröder, van het gezaghebbende patronale onderzoekscentrum *Institut der Deutschen Wirtschaft*, op 5 oktober 2005)

4. Politici in koor: "loonkosten te hoog"

Je kunt de TV niet aanzetten, of er komt wel één of ander bekend politiek gezicht zeggen dat we 'te duur zijn'.

Van SP.a tot Vlaams Belang, allemaal zeggen ze in koor: 'onze loonkosten zijn te hoog'. Voor alle duidelijkheid, dan hebben ze het wel degelijk over het loonbriefje van de Belgische werknemers en niet over hun eigen vetbetaalde postjes. Om een voorbeeld te geven: een minister verdient in België 170.000 euro bruto per jaar, onkostenvergoedingen *niet* inbegrepen.

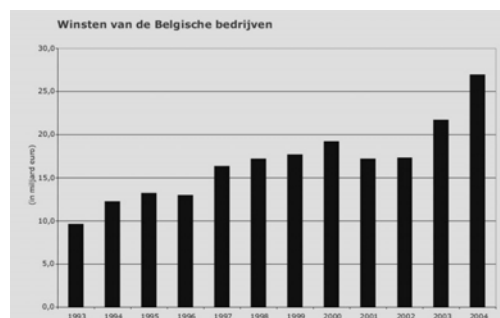
- "We zijn te duur. Onze loonkosten zijn te hoog." (SP.a-topminister Frank Vandenbroucke, 21 januari 2006¹)
- "De loonkosten blijven veel te hoog. De concurrentiepositie van onze bedrijven is er nog op achteruitgegaan." (Vlaams Belang, op het Economisch Congres van 18 juni 2005²)
- "De loonkosten in dit land blijven te hoog. Bovendien stijgen ze sterker dan in onze buurlanden." (Pieter De Crem, fractieleider van de CD&V in de Kamer, 29 juni 2005³)
- "De loonkosten in ons land stijgen te snel." (VLD-voorzitter Bart Somers, 9 november 2005⁴)

1 De Morgen, 21 januari 2006 · 2 www.vlaamsbelang.be · 3 <http://www.dekamer.be/doc/CCRI/pdf/51/ic668.pdf> · 4 www.bartsomers.be

5. De heilige koe van de concurrentiepositie!

Laat ons over de winsten spreken, in plaats van over de lonen.

Er is één grote reden waarom de Belgische werkgevers zo graag over de loonkosten in de buurlanden spreken: omdat er altijd wel ergens landen zijn waar arbeiders goedkoper zijn. Desnoods vergelijkt men de Belgische werknemer met de Polen of de Tsjechen. **De werkgevers willen ons doen vergeten welke superwinsten de Belgische bedrijven opstapelen**. Want wist je dat de winsten op 12 jaar tijd bijna verdriedubbeld zijn? Van 9,6 miljard euro in 1993 naar bijna 27 miljard euro in 2004. In plaats van ons loonbriefje te vergelijken met dat van onze buitenlandse collega's, zouden we beter ons loon eens vergelijken met die winsten. In 2004 maakten de bedrijven 24% meer winst. De werkgevers doen ons denken dat *wij* te duur zijn, terwijl *hun* winsten ontsproten. Zo slecht is het met die concurrentiepositie dus blijkbaar niet gesteld.

We moeten ons niet laten opjutten. Als de werkgevers ons proberen te verdelen, moeten wij juist samen aan hetzelfde zeel trekken. De werkgevers willen dat wij ons eigen belang vergeten. Ze willen dat wij denken: "Wat goed is voor de baas, is goed voor mij". Philippe Muylers, de voorzitter van de Vlaamse werkgevers (VOKA), zei het onlangs letterlijk: "We leven niet meer in de tijd van priester Daens. Het is niet langer de onderneming tegen de werknemers. Het is de onderneming én de werknemers tegen de rest." Wij willen hierop genuanceerd antwoorden. Dat wij, als vakbonden, mee de kar moeten trekken, kunnen wij ondersteunen, maar als blijkt dat de directie een a-sociaal beleid voert zoals nu met de selectieve verloning, verzetten wij ons hier tegen.

De concurrentiestrijd kent maar één winnaar: de "eigenaars/aandeelhouders". Alle werknemers verliezen, in welk land ze ook wonen. Vorig jaar hebben de Duitse en Nederlandse werknemers hun opslag laten vallen 'in naam van de concurrentiepositie'. Het gevolg is dat de Belgische werkgevers nu hier een loonstop eisen. In België heeft de regering het Generatiepact erdoor gejaagd. Het gevolg? Nederland wil oudere werknemers nu ook langer aan het werk houden en de lonen matigen. Ook een soort Generatiepact dus. Zo blijft men tegen elkaar opbieden. Het is een spiraal naar beneden waar geen einde aan komt.

Terwijl bedrijven fusioneren tot gigantische multinationals, worden werknemers tegen elkaar uitgespeeld. De concurrentiepositie dient daarvoor. Wat doen grote autobouwers zoals Volvo en Volkswagen als ze een nieuw model willen produceren? Ze spelen hun vestigingen in heel de wereld tegen elkaar uit. Wie het platst op de buik gaat, krijgt het nieuwe model. Wie het meest inlevert en het meest flexibel wil werken, mag produceren. De arbeiders zijn twee keer de dupe.

Eén: niemand durft nog opslag vragen, 'want we moeten goedkoper werken dan de concurrentie'. Twéé: als er één toegeeft, moet de rest volgen, 'want wij kunnen toch niet achterblijven op de concurrentie'. Het resultaat is dat de lonen overal dalen. En de aandeelhouders? Zij tellen tevreden hun winst.

6. België minder concurrentieel dan 5 jaar geleden?

België zou minder concurrentieel zijn dan 5 jaar geleden, zo stelt het World Economic Forum (WEF). Even wat uitleg. Tot vorig jaar baseerde het WEF zijn rangschikking op 3 pijlers: ontwikkeling van technologie, kwaliteit macro- economische omgeving en staat van de publieke instellingen. Vanaf dit jaar zijn er 9 pijlers, de klassieke 3 aangevuld met: infrastructuur, basisonderwijs en gezondheid, hoger onderwijs en opleiding, marktefficiëntie, innovatie en ontwikkelingsgraad bedrijfsleven. Met de nieuwe parameters behouden wij de 20ste plaats. In het "oud" systeem daalt België van 19 naar 33 (noot: 19^e pl. op 75 onderzochte landen in 2002 tov. 33^e pl. op 125 landen in 2006!).

Dat België zijn positie handhaaft heeft te maken met de goede bedrijfsresultaten! België gaat achteruit op vlak van samenwerking van universiteiten met de bedrijfswereld, bedrijfsinvesteringen in O&O (*R&D*), kredietwaardigheid van ons land, competitie in internetsector en patenten. Nog zwakker dan in 2002: overheidsschuld, recessieverwachting, verspilzucht overheid en weinig overheidsbelangstelling voor ICT. Maakt het WEF gewag van hoge loonkost of kwaliteitsvermindering? Helemaal niet! België gaat achteruit omdat het bedrijfsleven te weinig investeert in de toekomst en de overheid die faalt op gebied van onderwijs, overheidsschuld en weinig dynamisch beleid. Toch is het diezelfde overheid die ook vindt dat JIJ de schuld treft door je hoog loon, terwijl de politieke instanties boter op hun hoofd hebben. Ook het bedrijfsleven zou beter de hand in eigen boezem steken. Bij de enquêtes zijn zij het die een negatief beeld vormen over het land en overheidsdiensten, met als gevolg "slechte punten" en plaatsen achteruit. De waarde van zulke rangschikking moet met de nodige korrel zout genomen worden. 60% van de criteria zijn subjectief en niet echt meetbaar!

Hoe dan ook, als België achteruit zou gaan moet de reden bij de overheid en bij de mentaliteit van het bedrijfsleven gezocht worden en niet bij de loontrekkenden!!

7. Investing rendeert het snelst in België

Door de invoering van de Notionele Intrestaf trek is België voor multinationale ondernemingen een aantrekkelijk land geworden om te investeren, blijkt uit een Canadees rapport. In geen enkel ander industrieland is de werkelijke belasting op geïnvesteerd kapitaal zo laag: het effectieve tarief zakte van 23,5 procent in 2005 tot -4,4% dit jaar.

Van 81 landen - 36 industrielanden en 45 landen in ontwikkeling - is België het interessantst voor multinationale ondernemingen om te investeren. Door het lage, zelfs negatieve werkelijke belastingtarief rendeert het geïnvesteerde kapitaal sneller dan in andere landen. Dat zegt het Canadese C.D. Howe Institute in zijn 'The 2006 Tax Competitiveness Report'. En maar klagen en zagen ...

Bronnen : De Tijd, GVA, 6 okt. 2006

8. In de Verenigde Staten

Om te eindigen kijken we even over de oceaan, naar de VS. Ook hier zijn enkele zeer opmerkelijke uitspraken door vooraanstaande personen genoteerd.

Zo verklaarde Alan Greenspan (ex-voorzitter van de Federal Reserve) in juli 2005 dat "**het achterblijven van loonsverhoging voor 80% van de werknemers én een snelle stijging onder de 20% hogere functies niet wenselijk is voor een democratische samenleving**". Vervolgens laat Greenspan zich kritisch uit over de plannen om de pensioenuitkeringen en de medische basiszorg te verslechteren.

Een nog opmerkelijker feit in het Congres, gedomineerd door Republikeinen, op donderdag 2 maart 2006: Gezien de eveneens grote winsten van de Amerikaanse bedrijven en de eerder magere loonsverhogingen van de laatste jaren, stelt het Congres nu voor dat **het tijd is om deze winsten te delen met de werknemers!** Altruïsme? Neen, de redenering is eenvoudig. Geef de mensen een loonsverhoging, zodat zij meer kunnen besteden en dit is goed voor de bedrijven. Helaas, in Europa hebben wij deze les nog altijd niet geleerd. Hier wordt steeds beknot op de inkomsten, wat weegt op de uitgaven van de bevolking ... een neerwaartse spiraal...

Bronnen : Nat. Congres VS, Wall Street Journal, Times Magazine, Newsweek.

9. Conclusie

Wij hopen een aantal onwaarheden uit de wereld geholpen te hebben. Het verhaal van de dure lonen en concurrentienadeel moet met een serieuze korrel zout genomen worden. Nóg een bedenking: de lonen van de werknemers worden steeds vergeleken met de lonen uit de lageloonlanden. Als men praat over de lonen van de toplui, komt steevast de vergelijking met de VS naar boven, waar nóg hogere lonen gegeven worden. Precies om de hoge eigen lonen hier te kunnen 'verantwoorden'. Merkwaardig dat zij nooit de vergelijking doen van de managersinkomens met die van bedrijfsleiders in die lageloonlanden.....

Met dank aan: BBTk Alcatel Bell. Bronnen: De Standaard, GVA, De Tijd, Wall Street Journal, Times Magazine, Newsweek en vele andere artikels.

v.u.: BBTk Antwerpen, Van Arteveldestraat 9-11, 2060 Antwerpen. Tel.nr.: 03/220 69 00